

WIZYTA LECARSKA

· PISMO · TYGODNIOWE ·

POŚWIĘCONE · WSZYSTKIM · GAŁĘZIOM · WNIĘC ·
TNOŚCI · LEKARSKICH ·

Redaktorzy: Dr A. Puławski i Dr W. Starkiewicz.
Wydawca Dr W. Szumlański.

Adres Redakcyi i Administracyi — Marszałkowska 73.
Telefon 26-79.

Ogólnego zbioru Nº 2814.

ZAPARCIE NAWYKOWE
CIERPIENIA WĄTROBY — ZWIOTCZENIE PRZEWODU POKARMOWEGO.

CASCARINE

$C^{12} H^{10} O^5$
ŚRODEK

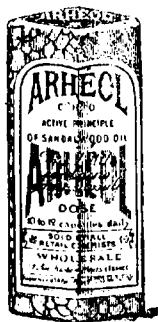
LEPRINCE

$C^{12} H^{10} O^5$
PRZECZYSZCZAJĄCY

LECZĄCY RACYONALNIE PRZYCZYNY ZAPARCIA.

LABORATORYUM Dr M. LEPRINCE'A, 62, Rue de la TOUR w PARYŻU.

Sprzedaż w Polsce w aptekach i składach aptecznych.

ARHÉOL

$C^{15} H^{26} O$

JEDYNY CZYNNY PIERWIASTEK WYCIĄGU SANTALOWEGO
RZEŻĄCZKA, KATAR PĘCHERZA MOCZOWEGO

10 — 12 KAPSULEK DZIENNIE.

NIE WYWOŁUJE BÓLÓW NERKOWYCH.

LABORATOIRES: P. ASTIER 45. Rue du Docteur Blanche — PARIS.

Próby i literaturę dostarcza filia Astier, Warszawa, Złota 27.

Algorhin Spiess

(Antiseptic. ad. tract. respirator.).

Skład: Chloreton, kamfora, mentol, olej cynamonowy i płynna parafina.
Sposób użycia: Smarować lub wkraplać, a najlepiej zapomocą rozpylacza do płynów tłuszczowych wdmuchiwać w nos i w krtani kilka razy dziennie.
Pojemność flakonu 50 gram.

Ferrosan Spiess. Ferrosan-Arsen Spiess

Złożona nalewka żelaza.

Złożona nalewka żelaza z arsenem

Łatwo strawny preparat żelaza, o smaku przyjemnym, bez wpływów ubocznych, zalecany w blednicy, niedokrwistości i t. p.

Sposób użycia: przed lub po jedzeniu dla dorosłych 3—4 razy dziennie po łyżce stołowej i dla dzieci odpowiednio do wieku od ½ łyżeczki tyleż razy dziennie.

Pojemność flakonu około 250 gr.

Remedium Sedativum Spiess

(Extract. viburni compositum).

Środek przeciwkrwotoczny z działaniem kojącym bez objawów ubocznych. (tańszy od Extr. hydrastis canad. fluid).

Skład: Hydrastinin. hydrochloric. synthetic., Extract. viburni prunifol. fluid., Extr. piscid. erythr. fluid.

Sposób użycia: zadaje się do wewnątrz w dawkach po 10 — 20 — 40 kropel 3 — 4 razy dziennie.

Pojemność flakonu 20 gram.

Cystosan Spiess

(Species diureticae).

Skład: Fol. uvae ursi, Rad. ononidis, Lignum sassatras, Herba herniariae, Fruct. petroselini, Fol. menthae pip., Fruct. cubebae.

Sposób użycia: łyżkę na szklanke wody gorącej do zaparzenia po 2—3 razy dziennie.

Pojemność pudełka 50 gram.

Ferrum carbonicum Spiess Tabulettae

in massa sacchar. obduct.

Każda tabletką zawiera: Ferri sulfurici 0,10 gr., Kali carbonici 0,05 gr., Natri bicarbonici 0,05 gr.

Ferrum carbonicum cum acid. arsenicos. Spiess Tabulettae

in massa cacaotin obduct.

Każda tabletką zawiera: Ferri sulfurici 0,10 gr., Kali carbonici 0,05 gr., Natri bicarbonici 0,05 gr., Acid. arsenicosi 0,001 g.

W tabletkach naszych węglan żelaza wytwarza się dopiero po wprowadzeniu tabletki do organizmu; tym sposobem więc mamy w preparacie naszym ferrum carbonicum in statu nascendi, do czego jak wiadomo przy leczeniu węglanem żelaza dążyć należy.

Flakon zawiera 100 tabletek.

Prurigol Spiess

(Unguentum contra scabiem).

Maść od świerzby, nie plamiąca bielizny, nie posiadająca przykrego zapachu i łatwo odmywająca się wodą.

Pojemność słoika 100 gramów. Opakowanie szpitalne 1 kilogram.

Mesolament Spiess

(Ungt. mesotani cum mentholo).

Maść stosowana w cierpieniach artretycznych i reumatycznych wzamian wewnętrznych preparatów salicylowych.

Skład: mezotan, lanolina, mentol. Sposób użycia: w miejsca bolące wcierać ilości odpowiadające 1—2 łyżeczek od herbaty, co odpowiada 1—2 gr. kwasu salicylowego.

Pojemność tuby około 40 gr.

Digitol Spiess

(Essentia digitalis titrata).

Standardyzowana esencja naparstnicy, posiadająca pewne działanie.

Sposób użycia: dla dorosłych po 15—30 kropli 3 razy dziennie.

Pojemność flakonu—15 gr.

Libophan Spiess

(Lithium borotophanicum).

Środek przeciw dnie oraz ostrym i chronicznym przypadkom gośdca stawowego.

Sposób użycia: 4—6 tabletek dziennie.

Pojemność rurki 20 tabletek 0,5 gramowych.

GAZETA LEKARSKA

· PISMO · TYGODNIOWE ·

POŚWIĘCONE · WSZYSTKIM · GAŁĘZIOM · WMIĘJ ·
· TNOŚCI · LEKARSKICH ·

Diećdziesięcio-
lecie drugie-

Warszawa, d. 27 grudnia 1919 r.

Ogólnego zbioru № 2814

JÓZEF WINIARSKI.

(Wspomnienie pośmiertne).

W dniu 17 października r. b. zmarł w Warszawie dr Józef Winiarski, ordynator szpitala Dzieciątka Jezus, członek czynny i wieloletni członek Zarządu, a ostatnio skarbnik Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego, współzałożyciel i członek Sądu koleżeńskiegostowarzyszenia Lekarzy Polskich, skromny, cichy, lecz niezwykle pożyteczny członek naszego społeczeństwa lekarskiego.

Wykształcony gruntownie w dawnej słyn-

nej szkole Dorpackiej, pogłębiał stale swoją wiedzę w praktyce lekarskiej, jako asystent, a następnie ordynator szpitala Dzieciątka Jezus i wyrobił się na wybitnego i sumiennego lekarza internistę. Jako lekarz szpitalny i fabryczny, odczuwał głęboko smutną dolę pracujących w złych warunkach higienicznych i na podstawie swoich spostrzeżeń ogłosił w roku 1907 wielce trafne uwagi, w których na-

woływał do reform pomocy lekarskiej dla robotników fabrycznych.

Nie zaniedbywał też pracy naukowej, ogłaszając w naszych czasopismach lekarskich kilkanaście prac z dziedziny medycyny wewnętrznej. Z tych dzieł szczególnie praca „O znaczeniu leukocytów w wysiękach i przesiekach“, ogłoszona 1896, miała trwalsze znaczenie naukowe i wyprzedziła w tej kwestyi podobne późniejsze publikacje zagraniczne.

Nie te jednak zasługi wyrobiły ś. p. Winiarskiemu miejsce poczesne w świecie lekarskim polskim i zdobyły dlań szacunek i miłość kolegów, lecz przede wszystkim Jego wielkie ofiarne oddanie się, mimo ciężkich warunków życia, pracy społecznej w naszych instytucjach naukowych i społecznych. Godną cześć zasługom ś. p. Winiarskiego na tem polu i wierny ich obraz oddał dr Adolf Kozerski w przemówieniu swoim nad grobem które w całości poniżej przytaczamy:

„Składamy do grobu zwłoki kolegi, otoczonego od ławy szkolnej powszechnym szacunkiem i zaufaniem; cichego, sumiennego, sprawiedliwego pracownika na niwie zawodowej i społecznej; nie tylko pracownika, lecz pracy tej wytrwałego miłośnika.

Zgaśł nagle, niespodziewanie, pozostawiając nas nieprzygotowanych do zastąpienia miejsca po Nim.

Stoi w pamięci naszej jeszcze żywy, z wydatnymi rysami swego wyraźnego charakteru.

Stoi w pamięci naszej jako ten, który już

na ławie wszechnicy dorpackiej stawał w szeregu wszędzie, gdzie chodziło o byt, sumienność, godność, dobre obyczaje, powagę i dobrą sławę rzeczypospolitej studenckiej.

Potem, jako lekarz młody, później jako człowiek dojrzały, wreszcie jako schodzący ku kresowi życia—stoi w naszej pamięci nie jako rozpychający się, ambitny samozwaniec, dążący ku zadowoleniu swej pychy, lecz jako cichy, a sumienny wykonawca codziennych obowiązków względem łotoczenia, w którym umieścił go los.

Stoi przed nami zawsze taki sam—z wybitnymi cechami swego wyraźnego charakteru.

Temi cechami były: gorące serce, dokładny umysł, nieugięta wola i wytrwały niezmordowany czyn.

Kochał gorąco, niezmiennie i wytrwale swoich bliskich, swoją macierz uniwersytecką, swoją korporację studencką — Polonię dorpaczką, swoje Towarzystwo Lekarskie Warszawskie, swoje Stowarzyszenie Lekarzy Polskich, którego był współzałożycielem. Kochał swoją pracę zawodową i społeczną rozumnie, rzeczowo, z dobrą wolą, pracowitym wytrwałym czynem. A ponad wszystko kochał te prawdy wieczne, które głoszą, że życie ma cel poważny, i że prawda, sprawiedliwość, godność i praca są najwyższymi dobrami człowieka.

Praca Jego nigdy nie była zimna, obojętna. Była zawsze ogrzana życzliwością dla chorego, przyjaźnią dla środowiska, poważnem przejęciem się sprawą zarówno każdego pojedynczego człowieka, jak i społeczności studenckiej, czy lekarskiej, czy powszechności polskiej.

Umysł Jego dokładny nie znosił mglistości i niewykończenia. Miłował wyraźnie, myślał wyraźnie, wyraźnie wiedział, do czego dąży. Praca Jego była ścisła, wykończona. Za pedanta i formalistę uznawany przez niecierpliwych, był tym, któremu każdy z zaufaniem powierzał swoją sprawę.

To też gdy w roku 1905 zostało wywalczone założenie Stowarzyszenia Lekarzy Polskich w Warszawie, głos powszechny wybiera go wielokrotnie do Zarządu Stowarzyszenia, a w szczególności do tego urzędu, któremu Stowarzyszenie lekarzy powierzyło pieczęć nad sumiennością, godnością i powagą stanu lekarskiego—do Sądu Keleżeńskiego.

Ustawy Stowarzyszenia współtwórca, wyborem powszechnym powoływany na sędziego zawsze, jak długo istnieje Stowarzyszenie, był przez Sąd rok rocznie wybierany na sekretarza.

Jako sędzia-sekretarz był nie tylko su-

miennym stróżem dokumentów i pieczęci, nie tylko z zamiłowaniem prowadził księgi, które zawierały ważne sprawy, dotyczące czci ludzkiej, lecz był też niezmordowanym stróżem przykazań Sądu, żyjącą tradycją dobrych zwyczajów i obyczajów.

Ta praca dla społeczności lekarskiej wypełniała Mu niemal całą duszę, była powie-trzem, którem głębiej oddychał, była Jego radością i troską.

Gdy więc składamy do grobu ciało, w którym przestał działać duch, żegnamy tem wspomnieniem zgasłego koleżę, składając wyrazy czci dla Jego prawego gorącego serca, dla Jego dokładnego umysłu, dla Jego dobrej woli i dla Jego niezmordowanej, górnej, zaufaniem powszechnem popartej, cichej a świadomością spełnianego obowiązku dumnej pracy“.

Cześć Jego pamięci!

Dr Józef Winiarski urodził się w Zgierzu w r. 1865, gimnazjum ukończył w Warszawie w r. 1884, medycynę studiował w Warszawie, potem w Dorpacie, stopień doktora medycyny otrzymał w Dorpacie w r. 1892. Od 1892 do 1900 był asystentem oddziału chorób wewnętrznych w szpitalu Dz. Jez. w Warszawie. W r. 1900 został ordynatorem tegoż szpitala. Od r. 1900 pełnił obowiązki ordynatora w szpitalu przy ulicy Złotej. Był sekretarzem Warsz. Tow. Lek. i członkiem Zarządu tegoż Tow. i Warsz. Stow. lekarzy W r. 1916 została wybrana na skarbnika Warsz. Tow. Lek.

A. Sokołowski.

Ogłosił drukiem następujące prace:

1) Blutuntersuchungen bei anaemischen und kachektischen Zuständen insbesondere bei der Lepra. Rozprawa doktorska. Dorpat 1892.

2) Rozległe znamię i przerost ciała jami-sitego cewki moczowej. Gaz. Lek. 1892.

3) Znaczenie leukocytów w wysiękach i przesiękach. Kron. Lek. 1896.

4) Dwa niezwykle przypadki raka żołądka, powstałego z wrzodu okrągłego. Kron. Lek. 1896.

5) Gastroenterostomia z powodu guza odźwiernika. P. T. W. Lek. 1896.

6) Przypadek tętniaka aorty zstępującej, uciskającego przełyk. Gaz. Lek. 1897.

7) Wykaz oryginalnych prac lekarskich polskich za czas od r. 1831 do 1890 włącznie, praca dokonana wspólnie i z innymi.

8) Przypadek tętniaka aorty piersiowej. Pam. Tow. Lek. 1899.

9) Trzy przypadki porażenia Landry'ego. Kron. Lek. 1901.

10) Kilka przypadków bąblowca i wą-

GAZETA LEKARSKA

PISMO TYGODNIOWE

POŚWIĘCONE

wszystkim gałęziom umiejętności lekarskich.

Redaktorzy: ARKADYUSZ ANTONI PUŁAWSKI

WŁADYSŁAW STARKIEWICZ

Wydawca: WITOLD SZUMLAŃSKI.

WSPÓŁWŁAŚCICIELE:

1. Anders Ludwik	24. Janczurowicz Stanisław	47. Puławski Arkadyusz Antoni
2. Bączkiewicz Jan	25. Janowski Władysław	48. Roszkowski Marian
3. Bernhardt Robert	26. Jaroszyński Tadeusz	49. Ruppert Henryk
4. Bronowski Szczęśny	27. Jaworski Józef	50. Rzętkowski Kazimierz
5. Chełmoński Adam	28. Karwacki Leon	51. Sawicki Bronisław
6. Chodźko Witold	29. Koelichen Jan	52. Serkowski Stanisław
7. Chrostowski Bronisław	30. Konopacki Mieczysław	53. Skłodowski Józef
8. Ciechomski Andrzej	31. Korzon Tadeusz	54. Sławiński Zdzisław
9. Czubalski Franciszek	32. Koźniewski Tadeusz	55. Sokołowski Alfred
10. Dąbrowski Kazimierz	33. Kryński Leon	56. Solman Tomasz
11. Dąbrowski Witosław	34. Kuczyński Antoni	57. Stankiewicz Czesław
12. Dębiński Bolesław	35. Kuligowski Kazimierz	58. Staniszewski Władysław
13. Dmochowski Zdzisław	36. Lande Adam	59. Starkiewicz Władysław
14. Dobrowolski Wacław	37. Lewenstern Eugeniusz	60. Szmurło Jan
15. Dydyński Ludwik	38. Loth Edward	61. Szokalski Kazimierz
16. Erbrich Feliks	39. Łapiński Wacław	62. Szumlański Witold
17. Flaum Maksymilian	40. Majewski Feliks	63. Wretowski Tadeusz
18. Gajkiewicz Władysław	41. Mazurkiewicz Władysław	64. Zembrzuski Ludwik
19. Gryglewicz Antoni	42. Modrakowski Jerzy	65. Zieliński Edward
20. Grzankowski Bolesław	43. Nusbaum Henryk	66. Zwejgbaum Maksymilian
21. Heryng Teodor	44. Palmirski Władysław	67. Żera Teofil
22. Horoćyński Witold	45. Paszkiewicz Ludwik	
23. Jakowski Marjan	46. Pawiński Józef	

ROK LIV.

Serya III. Tom IV. Numerów 45. Stron 560.

Drzeworytów w tekście 32, 1 tablica rysunków, 2 portrety.

WARSZAWA. 1919.

Drukarnia Krajowa (W. Krawczyński i E. Egert). Żelazna 89. Tel. 188-70.

www.dlibra.wum.edu.pl

Spis Autorów,

których prace w oryginale lub w streszczeniu pomieszczono*).

A

Alexander A. 13
Anderson A. G. 213
Anigstejn L.* 191
Arnsztein M.* 382
Aschner B. 372

B

Babiński J. 259
Batawia L.* 489
Bard L. 469
Beck Adolf* 263
Belkowski J. 224
Bernhardt R.* 100, 113
Bernstein 324
Besche A. 11
Bichniewiczówna Z.* 375
Binet M. 409
Brossard I. 469
Browicz* 311, 441
Brown 295
Bruce D. 214
Bychowski Z.* 136, 150

C

Cameron Ch. 260
Chandler 295
Ciechanowski St.* 187
Ciechomski An.* 287, 300
Cramer A. 469
Czarnecki J.* 435
Czubalski Fr.* 263

D

Danysz 468
Datyner H.* 351
Délé 421
Demianowski H.* 459, 476
Dobrucki S.* 382
Dobrowolski W.* 133
Doelsnitz M. 384
Donaldson R. 186
Drożdż W.* 433
Dziembowski K. 11, 383
Dzierzgowski Sz.* 411

F

Falta 324
Faure J. L. 407, 445
Finkelburg R. 455
Flatau E.* 179
Froment J. 259

G

Gantz M.* 197, 207, 346, 358
Gawroński F.* 204
Gepner T.* 58
Giedroyc Fr.* 220, 237, 254
Gluziński A.* 532
Golicyn 309
Gouget A. 433
Grossek Z.* 363
Grzywo-Dąbrowski W.* 342

H

Heitz J. 469
Higier H.* 416

J

Jacquet P. 420
Janiszewski T.* 7, 18
Janowski Wl.* 49, 63, 77, 107,
215, 233, 251, 282, 390, 452
Jaworski J.* 82, 121, 146, 196,
293, 307
Jonscher K.* 231, 290
Joyce L. 186, 293

K

Karbowski Br.* 339, 355, 365
Karwacki L.* 1
Katsch G. 260
Kisch B. 470
Knauer A. 522
Korybut-Daszkiewicz* 164
Kopytowski W.* 327
Kowalewski K.* 505, 524
Krzypow B.* 299
Kuczewski An.* 142, 158
Kumant Al. 149

L

Landau An.* 37, 247
Lesieur 420
Loeper M. 409
Lorier 528
Lyon G. 384, 529

M

Marris F. 213
Meunier L. 408
Miszewski K.* 85
Modrakowski J.* 74, 90, 242
Moniuszko E.* 520

N

Nankivel 295
Nisenson D.* 405

O

Oehme M. 260
Olbrycht Wl.* 204
Oltuszewski Wl.* 25, 37
Orłowski St.* 242
Orzechowski K.* 275

P

Papée J.* 498, 513
Pawiński J.* 165, 546
Puławski A.* 56
Puterman J.* 139, 154
Pruszyńska M.* 425

R

Ranschburg P. 457
Rechniowski St.* 69
Regard G. L. 528
Rivers R. 187
Rozenfeld K.* 98, 397, 473, 493
Rząśnicki A.* 37, 247

S

Sabat Br.* 272, 527
Schmidt A. 324
Semerau M.* 386, 401
Serkowski St.* 106, 161, 333,
465, 548
Simchowicz T.* 61, 281
Simon A.* 509
Siwiński B.* 425
Sokołowski A.* 178
Sollier P. 409
Spielmeyer W. 530, 544
Sundell 295
Szczawińska W.* 540, 553
Szelągowski S.* 415
Szerypo R.* 13, 27
Szerszyński W.* 164
Szmurło J.* 32, 431
Szumowski W.* 128

W

Welder 295

V

Venulet Fr.* 316, 330

Z

Zaleski K.* 109, 125.

*) Dodanie gwiazdki oznacza autora Polaka, rozstawienie czcionek—autora artykułu oryginalnego.

Spis rzeczy,

zawartych w Tomie IV (Serya III) Gazety Lekarskiej za rok 1919.

I. P R A C E O R Y G I N A L N E.

1. ANATOMIA PATOLOGICZNA. BAKTERYOLOGIA.

Olbrycht J. i F. Gawroński. Zmiany anatomopatologiczne w grypie nagminnej na podstawie 205 przypadków . . .	204
Anigstein Ludwik. Przyczynę do ontogenezy trypanosoma lewisi i uwagi o t. zw. „ziarenkach infekcyjnych” spirochet . . .	191
Bichniewiczówna Zofia. O przyzwyczajaniu beztlenowców do tlenu . . .	375
Szczawińska Wanda. W sprawie aerobizacji bakterii beztlenowych . . .	540, 553
Szerypo Ryszard. Przyczynę do sprawy pokrewieństwa i różniczkowania gronkowców . . .	13, 27

2. CHIRURGIA, RYNOLOGIA i OTYATRYA.

Arnsztajn M. i Dobrucki S. Przypadek urazu wątroby . . .	382
Batawia Ludwik. O wskazaniach do podwiązania żyły szyjnej wewnętrznej w zakrzepowem zapaleniu poprzecznej zatoki mózgowej . . .	489
Ciechomski A. Przyczynę do kazuistyki śluzaka wrzekomego otrzewnej (pseudomyxoma peritonei), pochodzącego z wyrostka robaczkowego . . .	287, 300
Datynier H. O ranach postrzałowych pęcherza moczowego i organów moczopłciowych . . .	351
Grossek Zenon O leczeniu oparzeń . . .	363
Kowalewski Wład. W sprawie leczenia operacyjnego niepowikłanego wypadnięcia odbytnicy u kobiet . . .	505, 524
Kumant Aleksander. Niezwykły przypadek podjęzykowej torbieli skórastej . . .	149
Moniuszko E. Jeszcze słów kilka o moim sposobie głębokiej narkozy zapomocą enemy eterowej . . .	520
Szmurło Jan. Przypadek niezwykłego powikłania ropnia wejścia nosowego z zejściem śmiertelnem . . .	431

3. DERMATOLOGIA, SYFILIDOLOGIA.

Bernhardt Robert. Erythrodermia congenitalis ichthyosiformis i jej stanowisko w grupie chorób przerostowych naskórka . . .	100, 113
Bernhardt Robert. Liszaj paciorkowaty (Lichen monileformis Kaposi) . . .	447
Kopytowski Wl. Przyczynę do zmian anatomopatologicznych w zdrowej skórze człowieka, wywołanych przez działanie na nią olejku terpentynowego . . .	327
Venulet Franciszek. Nowe metody uproszczonej serodyagnostyki syfilisu . . .	316, 330

4. FARMAKOLOGIA, HIGIENA, FIZYOLOGIA, PATOLOGIA OGÓLNA.

Janiszewski Tomasz. Najpilniejsze zadania polskiej administracji sanitarnej w dobie obecnej . . .	7, 18
Jaworski Józef. O potrzebie zaprowadzenia pogranicznych stacji kontroli sanitarnej oraz utworzenie Najwyższej Rady sanitarnej międzynarodowej w Warszawie . . .	196
Jonscher Karol. Kilka uwag w sprawie t. zw. wskaźnika odżywiania (gelidusi) Pirqueta . . .	290
Miszewski K. Kataloza w płynie mózgowordzeniowym w chorobach umysłowych . . .	85
Modrakowski J. Wpływ pituitryny na czynność nerek ludzi zdrowych i chorego na moczówkę prostą . . .	74, 90
Rozenfeld Karol. O białym odczynie skóry, jako rzekomym objawie niedomogi nadnerczy . . .	473, 495
Tykociner Aleksander. W sprawie odczynu moczu z błękitem metylenowym (t. zw. odczyn Russa) . . .	537
Pruszyńska Marya i Siwiński Bolesław. Badania doświadczalne nad zdolnościami krytycznymi u zdrowych i umysłowo chorych . . .	425

Serkowski S. Rola peptotoksyn i bakterii proteolitycznych w zakażeniach i zatruciach pokarmowych . . . 518

5. MEDYCYNA SĄDOWA.

Grzywo-Dąbrowski W. Z kazuistyki sądowolekarskiej . . . 342

6. NEUROLOGIA.

Bychowski Z. Przyczynek do neurologii wojennej . . . 136 150

Demianowski Hadryan. O konstytucji cielesnej porażeniów . . . 459, 476

Drożdż Wacław. Przypadek jednoczesnego neuritis w obrębie n. cut. femoris ext. cruralis i cutanei surae lateralis dolnej kończyny . . . 433

Flatau Edward. Badania doświadczalne nad guzami złośliwymi układu nerwowego ośrodkowego . . . 179

Karbowski Bronisław. Neuropathia acustica 339, 355, 365
Oltuszewski Władysław. Kilka uwag o istocie chorób mowy, podstawie ich leczenia i otrzymanych wynikach leczniczych 25, 41

Rozenfeld Karol. Przypadek niezwykłego przyspieszenia oddechu (tachypnoe) na tle nerwicy urazowej . . . 397

Simchowicz Teofil. O wyczerpalności odruchów ścięgowych i o odruchach wrzeczom klonicznych w chorobach zakaźnych . . . 61

Simchowicz Teofil. O formule starszej kory mózgowej . . . 281

Szelągowski Stan. Zajęcie opon mózgoworodzeniowych w przebiegu grypy nagminnej oraz nerwów obwodowych po jej przebiegu . . . 415

7. PATOLOGIA WEWNĘTRZNA.

Browicz prof. Powstawanie wrzodu żołądka . . . 311

Browicz prof. Powstawanie zapalenia wyrostka robaczkowego . . . 441

Bujwid O. Szczepienia ochronne przeciw czerwonce . . . 558

Dzierżgowski Szymon. W sprawie surowic leczniczych . . . 411

Gluziński Antoni. Wykład wstępny . . . 532

Janowski Wł. Znaczenie krzywej żyłnej miarowej oraz zupełnie niemiarowej (arytmia completa) w sprawie dokładnego rozpoznawania mechanizmu powstawania niedostateczności czynnościowej mięśnia sercowego (zastawki trójdzielnej) . . . 215, 237, 251

Janowski Wł. Tyreotuberkuloza czyli o posta-

ci rzekomobazedowicznej gruźlicy płuc . . . 49, 63, 77

Karwacki Leon. Szczepienia ochronne przeciw tyfusowi plamistemu . . . 1

Landau Anastazy i Rzańnicki Ad. Kilka uwag o próbie żołądkowej Gluzińskiego . . . 37

Landau An. i Rzańnicki Adolf. Parę uwag o zgłębnikowaniu dwunastnicy do zawartości dwunastniczej u człowieka . . . 247

Orzechowski K. Studia kliniczne z zakresu chorób mięśniowych . . . 275

Pałowski Ar. Tracheolaryngitis fibrinosa pochodzenia niebłonniczego prawdopodobnie jako powikłanie grypy . . . 56

Rozenfeld Karol. Przypadek nagłej śmierci po śródżylnym zastrzyknięciu strofantyny . . . 98

Semerau Mściwój. Znaczenie kliniczne migotania przedsionków . . . 386, 401

Simon Aleksander. Uwagi krytyczne z powodu kilku nowszych prac polskich o zapaleniu nerek . . . 509

Zaleski Karol. Kilka słów w sprawie przebiegu klinicznego choroby, wywołanej przez zatrucie gazami . . . 109, 125

8. PEDIATRYA.

Jonscher Karol. Kilka uwag w sprawie wagi dzieci w zaburzeniach bilansu wodnego i ogólnego (anasarca) i miejscowego (pleuritis). . . 231

9. RENTGENOLOGIA.

Krypow B. Modyfikacja metody Spalteholza prześwietlania jam i kanałów kostnych . . . 299

Sabat Bronisław. O naświetlaniach roentgenowskich sekundowych względnie chwilowych (momentalnych) . . . 527

10. ŻYCIORYSY.

Baranowski Ignacy. Pawiński J. Wspomnienie pośmiertne . . . 165

Bieliński Jan. Tokarski Karol. Wspomnienie pośmiertne . . . 425

Cybulski Napoleon. Beck Adolf i Czubalski Franciszek. Wspomnienie pośmiertne i ocena działalności naukowej . . . 263

Dobrucki Stanisław. Czarnecki Jan. Wspomnienie pośmiertne . . . 435

Kijewski Franciszek. Dobrowolski W. . . 133

Otto Hewelke. Jaworski J. Wspomnienie pośmiertne . . . 121

Rzeczniowski Leon. Pawiński J. Wspomnienie pośmiertne . . . 546

Winiarski Józef. Sokołowski A. Wspomnienie pośmiertne . . . 556

II. STRESZCZENIA ZBIOROWE.

Puterman J. Epidemia grypy w r. 1918. . . 139, 154

Serkowski S. Seroterapia intensywna i nieswoista . . . 333

Serkowski S. Lipowakcyna przeciwdrobnoustrojowa T.A.B. . . 465

III. STRESZCZENIA.

Alkapton i aceton. G. Katsch (ref. Landsberg) . . . 260

Arterioskleroza wskutek nerwowych zaburzeń serca i naczyń. R. Finkelnburg (ref. Higier) . . . 455

Atropiny stosowanie w celu różniczkowania tyfusu od innych chorób zakaźnych. Fairley Morris (ref. S. T.) . . . 213

Bańkowa próba w chorobach wysypkowych. M. Doelsnitz (ref. Pałowski) . . . 384

Chirurgiczna pomoc w armii sojuszniczej. Golicyn (ref. Elwicz-Lejzerowicz) . . . 309

Chirurgii nauczanie. J. L. Faure (ref. Pałowski). Cukrzyca czy polega na nadmiernym wytwarzaniu cukru, czy na niedostatecznym jego zużyciu. W. Falta i S. Bernstein (ref. Landsberg) . . . 324

Czaszki urazu objaw podmiotowy. Kisch B. (ref. Higier) . . . 470

Dychawica oskrzelowa i wrodzona nadwrażliwość.

Arent Besche (ref. Budzyński) . . . 11

Dychawicy oskrzelowej etiologia i patologia. Dziembowski (ref. Budzyński) . . . 11

Fizjopatyczne zaburzenia przyrody odruchowej. J. Bobiński i J. Frement (ref. S. T.) . . . 259

Głowy zawrót, który przywraca słuch. Sollier P. (ref. Pałowski) . . . 409

Gościec mięśniowy. A. Schmidt (ref. Higier) . . . 324

Gruzołół wewnątrzwydzielniczych zachorowania i ich znaczenie dla ginekologii i aku-szeryi. B. Aschner (ref. Higier) . . . 372

Grypy leczenia nowe sposoby. G. Lyon (ref. Bełkowski) . . . 384

Influenza i chirurgia. J. L. Faure (ref. Pałowski) . . . 445

Influenzy nagminnej objawy. A. Alexander (ref. Budzyński) . . . 12

Klaustrofobia przypadek. W. H. R. Rivers (ref. S. T.) . . . 187

Lekarski wydział uniwersytetu Paryskiego w roku 1919/20 (ref. Pałowski) . . . 517

Medycyny nauczanie we Francji. H. R. (ref. Puławski)	393	L. Bard (ref. Janowski)	469
Moczówki prostej teoria. M. Oehme (ref. Landsberg)	260	Różyczki pewne cechy hematologiczne. Lesieur i P. Jacquet (ref. Puławski)	420
Mózdkowych zmian w tyfusie znaczenie dla patologii kory mózgowej. W. Spielmeier (ref. Grzywo-Dąbrowski)	530	Sercowych szmerów znikanie w napadach częstoskurczu serca. L. Bard (ref. Janowski)	469
Naparstnicy działania siły określenie sposobami farmakologicznymi. J. Modrakowski (ref. Semerau)	242	Słownictwo wstrętne pochodzenia krzyżackiego. Le Lorier (ref. Puławski)	528
Oplucnej wysięków surowicznych leczenie zapomocą wypuszczenia płynu i sztucznej odmy piersiowej. G. L. Regard (ref. Puławski)	528	Tężców leczonych w krajowych szpitalach wojskowych przegląd. Sir David Bruce (ref. S. T.)	214
Osekoków niepokój nerwowy jako przeszkoda do karmienia piersią. Charles Cameron (ref. S. T.)	260	Zakaźnych chorób rozwoju zasady. Danysz (ref. Moraczewski)	468
Porażenia postępującego i syfilisu mózgu leczenie wstrzykiwaniami salwarsanu do tętnic szyjnych. A. Knauer (ref. Grzywo-Dąbrowski)	529	Zastawek tętnicy głównej niedostateczność wskutek wybuchu. A. Cramer, I. Brossard i I. Heitz (ref. Janowski)	469
Ran leczenie zapomocą wprowadzania do nich żywych hodowli zarodnikowych bez-tlenowców z grupy proteolitycznej. Robert Donaldson i Leonard Joyce (ref. S. T.)	186	Zimnicy mózgowej podtrzęciaczkowej leczenie chininą i galylem A. G. Anderson (ref. S. T.)	213
Radioskopia żołnierzy podejrzanych o gruźlicę. Z. Delné (ref. Puławski)	421	Znużenia patogeneza. Dziembowski (ref. Puławski)	383
Rozkurczowy pomruk u podstawy tętnicy głównej.		Żołądka rak z przebiegiem klinicznym w postaci puchliny (anasarca): A. Gouget (ref. Puławski)	433
		Żołądkowego soku działanie hemolityczne, jako miara jego siły trawiennej M. Loeper i M. Binet (ref. Bełkowski)	309
		Żołądkowego trawienia resztek badania znaczenie kliniczne. Meunier Leon (ref. Puławski)	408

IV. WIADOMOŚCI DROBNE.

Okno namiot do leczenia gruźlicy. Masaż chorych gruźliczych. Własności trujące kwasu borney i boraksu. Biuro opieki nad dziećmi amerykańskiego		czerwonego krzyża. Gruźlica wśród urzędników pocztowych. Zatrucie olejkami kamforowym	385
--	--	---	-----

V. O D C I N E K.

Gantz Mieczysław. Gruźlica i armia	346, 358	Kuczewski Antoni. O niezbędnym wprowadzeniu w Państwie Polskiem ubezpieczenia społecznego z punktu widzenia społecznej walki z gruźlicą	142, 158
Gantz Mieczysław. O znaczeniu sanatoryjów i szpitali w walce z gruźlicą	197, 207	Nisenson D. Wojna a choroby zakaźne w Warszawie	405
Giedroyć Fr. Jak się rozwijało mianownictwo lekarskie polskie	230, 254	Pappé J. Choroby weneryczne u prostytutek we Lwowie w czasie wojny 1914—1918	498, 513
Gepner Tad. O spisie umysłowo chorych w Królestwie Polskim	58	Rechniowski Stefan. W sprawie organizacji Zarządu Szpitali prowincjonalnych	69
Higier H. Sprawa wskazań do sztucznego poronienia w dziedzinie chorób nerwowych i umysłowych ze stanowiska lekarskiego, społecznego i eugenetycznego	416	Sabat Bronisław. O zadaniach i potrzebie urządzenia centralnych zakładów radiologicznych na wydziałach lekarskich uniwersytetów polskich	272
Janowski Wł. Kilka uwag w sprawie docentów w wszechnicach polskich	282	Serkowski Stan. Literatura naukowa na usługach polityki	106
Janowski Wł. Kilka uwag w sprawie pożądanej u nas reformy wykształcenia farmaceutów	452	Szumowski J. W sprawie kliniki otologicznej i laryngologicznej w Warszawie	32
Janowski Wład. W sprawie niektórych uzupełnień potrzebnych na polskich wydziałach lekarskich	390	Szumowski Wład. O przedmiocie studiów lekarskich pod nazwą „historia i filozofia medycyny”	128
Jaworski Józef. O obecnych stosunkach i sprawach lekarskich w Wielkopolsce	293, 307		

VI. ZJAZDY NAUKOWE.

Bełkowski J. Sprawozdanie ze zjazdu przedstawicieli zrzeszeń lekarskich 27 i 28	kwietnia 1919 r.	224
---	------------------	-----

VII. SPRAWOZDANIA Z POSIEDZEŃ TOWARZYSTW LEKARSKICH.

Towarzystwo Lekarskie Warszawskie, sprawozdawca Jonscher K. 23, 95, 117, 132, 189, 243, 261, 273	cinowski	336
Sekcja dermatologiczna i syfilidol.; spraw Ra-	Sekcja neurologiczna; spraw. Kopczyński St.	297
	Polskie Towarzystwo Pedyatryczne; sprawozd. Marta Erlichówna	106, 118

VIII. PRZEGLĄD PISMIENICTWA.

Mazurkiewicz J. O anatomicznym podłożu stanów psychicznych i ich zaburzeń oc. St. Orłowski	242	Ranschburg P. Wyniki terapeutyczne zsyzywania nerwów na 1500 przypadkach oc. H. Higier	457
Księga zbiorowa szpitala „Kochanówka” pod Łodzią ku uczczeniu 15 lecia jego istnienia oc. H. Higier	456	Sokołowski Al. Choroby proletariatu, oc. S. Serkowski	161
		Wachholz. Medycyna sądowa oc. S. Ciechanowski	187

IX. SPRAWY BIEŻĄCE.

Jaworski J. Otwarcie Sejmu Ustawodawczego.		czniczym	146
Dekrety o zdrowiu Publicznem	82	O konieczności Izb lekarskich w Polsce. Redakcja	162
Jaworski J. Pomorze Gdańskie pod względem le-		W sprawie kas chorych	175

X. WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Alkoholizmu szkodliwości kurs nauki	530	ranowskiego	120
Baranowskiego pogrzeb	118	„Nowin Lekarskich“ z. II	362
Biegańskiego ś. p. uczczenie przez Tow. Filozof.		Ofiara lekarzy szpitala Przem. Pańskiego	337
w Krakowie	246	Pawiński członkiem Akad. Lek. w Paryżu	518
Biologiczne wykłady w Warsz. Tow. Lek.	530	Piltza referat w Krakowie p. t. „pilne zadania	
Biuletynu centraln. Komit. pomocy dla dzieci I z.	396	społeczne na polu neurologii i psy-	
Borzęcki doktorem med. Uniw. Jagiel.	560	chiatryi“	325
Bronowski nagrodzony na konkursie im. Helbicha.	488	Pomocy koleżeńskiej komitetu odezwa	35
Browicza ustąpienie w stan spoczynku.	560	Profesorów mianowania na wydziale lekarskim	
Chodźko delegatem na konferencję międzyna-		Uniw. Warsz.	261, 337
rodową	190	Protez fabryki otwarcie	84
Chodźko doktorem med uniwer. Krak.	201	„Przyjaciół zdrowia ludu“, pismo peryod.	35, 349
Chodźko członkiem honor. Tow. Lek. Lubelsk.	349	Przytułek dla nieuleczalnych w Królikarni.	395, 544
Chodźki referat na międzynarodowej konfer.	201	Rady zdrowia najwyższej zebranie	555
Choroba „nowa“ w Wiedniu na tle głodowem	148	Rady lekarskiej skład	298
Chorzy szpitalni jako wyborcy	59	Rosental lekarzem naczelnym szpit. J. Bożego	458
Ciechanowski profesorem anat. patol.	261	Roslin leczniczych zbieranie	285, 325
„Czerwonego Krzyża“ nowego wydawnictwa № 1.	503	Rosner nie przyjął katedry ginekologii w War-	
Duru plamistego zwalczanie	488	szawie	530
Dziecka hodowli szkoły otwarcie	396	Rutkowski profesorem chirurgii w Warszawie	531
Egzaminacyjna Komisja państwowa przy uniw.		Sanitarnych ustaw uchwalenie przez Sejm	373
Warsz.	274	Sawicki Br. profesorem honorowym uniw. Warsz.	395
Egzaminy uzupełniające na stopień lekarza	285	Schramm profesorem zwyczajnym	560
Erbricha „Metody badania krtani, tchawicy i o-		Święcicki rektorem uniwersytetu w Poznaniu	201
skrzeli głównych“	59	Szpitala pierwszego „Białego Krzyża“ otwarcie.	96
Erbrich nagrodzony na konkursie Knolla.	48	Szpitala wojskowego na Nowowiejskiej otwarcie.	373
Gruźlicy zwalczanie.	338	Statystyka chorób zakaźnych w Warszawie.	59, 72
Hassewicz pamięci.	147	84, 96, 108, 120, 132, 148, 163, 177, 190,	
Hewelkego śmierć nagła	84	202, 214, 230, 246, 262, 274, 286, 298,	
Higieny społecznej kongres międzynarodowy	190	310, 326, 338, 350, 362, 374, 434, 446,	
Janiszewski ministrem Zdr. publicznego.	48	458, 471, 488, 503, 519, 531, 545, 555, 560.	
Jaworski J. ustępuje z redaktorstwa „Zdrowia“	12	Statystyka chorób zakaźnych w Łodzi	446, 458,
Kijewskiego Fr. Pogrzeb	96	503, 519, 531, 545, 555, 560.	
„Klinicznego badania sposoby podstawowe“.	560	Uniwersytetu poznańskiego otwarcie.	245, 246
Lekarek warszawskich uchwała	337	Walegi księdza list pasterski.	148
Lekarstw wydawanie po cenie niższej	201	Walter docentem chorób skórnych.	84
Lekarskiego Tow. Warsz. biblioteki odezwa	504	Wenerycznych chorych spis w Państwie Polskiem.	274
Lekarze Wielkopoleanie jako powiatowi	338	Wybory do rady m. st. Warszawy w Tow. Lek.	96
Lekarze epidemiologiczni w walce z tyfusem pla-		Wybory w Towarz. Lek. Warszawskiem w r. 1919.	72
mistym	59	Wybory w sekcji neurolog. i gastrologicznej	84
Lekarzom wolno jechać pociągami towarowymi.	350	Wybory w Towarz. Okulistycznym	96
Lekarz warszawski karany za niezameldowanie		Wybory w Uniwersytecie Warsz.	274
o chorobie zakaźnej	518	Zamorski kierownikiem Krakowskiego miejskie-	
Lekarzy nadużycia przy poborze rekrutów	410	go Urzędu Zdrowia	84
Lekarzy podania o posady wojskowe	25	Zdrowia publicznego w Krakowie rozstrząsanie.	48
Lekarzy posady	350, 446, 519, 560	Zdrowia publicznego Ministerym zniesienia zamiar	559
Lekarzy poszukiwanie do walki z chorobami za-		Zdrowia urzędów sprawa podziału władzy i kom-	
kaznemi	12	petencji.	349
Lekarzy związku posiedzenie organizacyjne	448	Zieliński K. naczelnym lekarzem szpit. Przemien.	
Mianowskiego im. Kasy sprawozdanie	502	Pańskiego	96
Ministerium Zdr. publicznego na wystawie w		Zimnica w Warszawie	350
Paryżu	202	Zjazd przeciwałkoholyczny polski IV.	458
Moraczewskiego habilitacja.	148		
Nisenzona wspomnienie o ostatnim wykładzie Ba-			

XI. N E K R O L O G I A.

Antoniak Walenty	24	Odlanicki Poczobut Wład.	202
Baranowski Ignacy	97	Ossowski Władysław	24
Barszczewski Czesław	374	Oziembło Edward	362
Biesiadzki Antoni	410	Pluta Józef	350
Biesiekierski Władysław (nap. Szerszyński)	164	Podlewski Kazimierz	108
Boguszewski Jan (nap. St. K.)	60	Podoski Kazimierz	262
Blanchard	178	Protasiewicz Stanisław	274
Budziński Stefan	362	Radecki Paweł	47
Bujakowski Walery	230	Rembieniński Stanisław (nap. K. R.)	422
Chantemesse	178	Rzeczniowski Leon	545
Cybulski Napoleon	203	Rzepko Jan	45
Deszert Antoni	190	Sieragowski Paweł (nap. Sokołowski)	24, 36
Dobrucki Stanisław	350	Smoleński Józef (nap. Korybut-Daszkiewicz)	164
Ebers Henryk	446	Sznuk Tadeusz	202
Gałecki Stanisław (nap. Janowski)	72, 108	Szysło Wincenty	230
Grabowski Wiktor	434	Weber J. (nap. Sokołowski)	178
Herman M. W.	108	Wilczyński Stanisław	350
Karpowicz Tadeusz	262	Wilenko	108
Kijewski Franciszek	73	Winiarski Józef	545
Liedtkie Stefan	274	Wiśniewski Zygmunt (nap. Dydyński)	472
Markwart Gustaw	350		

CASCARA MIDY

*Najtańgodniejszy
najpewniejszy
przeczyszczający
środek*

PIGUŁKI

CASCARA MIDY

*1-2 pigułek przy kolacji
Pudełko z 50 pigułkami i 20 pigułkami*

OBSTRUKCJA

CASCARA MIDY

Próbki: Laboratoire Midy

FOKSAL 13 WARSZAWA

LEK SWOISTY ORYGINALNY

**Piperazine
MIDY**

ZIARNISTA MUSUJĄCA

NAJBARDZIEJ OBFITUJĄCA W PIPERAZINĘ

**NAJPOTĘŻNIEJSZY ŚRODEK,
ROZPUSZCZAJĄCY KWAS MOCZOWY**

WYWMIERA DZIAŁANIE PRZECIWNILNE NA MOCZ POBUDZA CZYNNOŚĆ WĄTROBY

Proby wysyła skład główny Laboratorium Midy, Warszawa, Foksal, 13

HEMATOGEN

organiczny związek żelaza, łatwo asymilujący się

poleca
wyrobu własnego

Apteka Mag. Farm. J. GESSNERA

Jerozolimska 25
w Warszawie.

OVO-LÉCITHINE BILLON

Niezawodny środek
wzmacniający przeciw:

Neurastenji
Niedokrewności

Przepracowaniu i wyczerpaniu po chorobach

Ovo-Lécithine Billon

NABYWAĆ MOŻNA WE WSZYSTKICH APTEKACH

Literaturę i próby przesyła franco na żądanie

LES ÉTABLISSEMENTS POULENC FRÈRES
FABRIQUE DE PRODUITS CHIMIQUES - PARIS -

Cena Pigulki Rb 1.75, Ziarnka Rb 1.75, 12 Ampulek Rb. 1.75

RIODINE

$(C^{18} H^{33} O^3 IH)^3 C^3 H^5$

JOD ORGANICZNY PRZYSWAJALNY

NAWET W DUŻYCH DAWKACH NIE WZBUDZAJĄCY OBAWY POWIKŁAŃ.

STWARDNIENIE TĘTNIC, DNA, GOŚCIEC, OTYŁOŚĆ, CHOROBY SKÓRNE.

2 do 6 PEREŁEK DZIENNIE FOD KONIEC JEDZENIA.

SPRZEDAŻ WE WSZYSTKICH APTEKACH.

LABORATOIRES P. ASTIER 45, Rue du Docteur Blanche — PARIS.

PRÓBY I LITERATURĘ DOSTARCZA FILIA ASTIER, WARSZAWA ŻŁOTA 27.

Dla osób wrażliwych przy zastrzykiwaniu na
ukłócia i z tego powodu nie mogących przejść
kuracyi iniekcjami „Triplex I, II, III Gessner”
proponuje te środki stosować

do wewnętrznego użycia pod postacią

Dragées TRIPLEX Gessner

(ARSEN—FOSFOR—STRYCHNINA).

Pudełko zawiera 108 sztuk drażetek odpowiadających zawartością środków działają-
cych całemu cyklowi kuracyi Inj. Triplex I, II, III Gessner*.

Dla dogodniejszego dawkowania każda pigułka zawiera połowę działających sub-
stancji, jakie znajdują się w ampulce „Inj. Triplex I”

POLECA

Apteka Mag. Farm. JANA GESSNERA

dawniej E. GESSNER

w WARSZAWIE

ALEJE JEROZOLIMSKIE 25.

UWAGA. Literatura na żądanie — gratis i franco.

grów na mózgu oraz uwagi o częstości różnych tasiemców w Warszawie. Gaz. Lek. 1903. Wspólnie z Żenczykowskim.

11) Zarośnięcie tętnicy bezimiennej oraz podobojczykowej lewej. Gaz. Lek. 1906.

12) Medycyna wewnętrzna na przełomie wieku XVIII i XIX. Kron. Lek. 1900.

13) Ogólne uwagi krytyczne, dotyczące krytyki projektu ministeryalnego w sprawie zapewnienia robotnikom fabrycznym pomocy lekarskiej oraz zapomóg w chorobie. Kron. Lek. 1907.

Szczepienia ochronne przeciwko czerwonce.

Podał

O. B u j w i d.

W ostatnich kilku latach robiłem bądź sam, bądź z innymi współpracownikami Dr. K. Rouppertową i Dr. Sierakowskim liczne próby zapobiegawczego szczepienia przeciwko czerwonce. Próby te, niewątpliwie zachęcające do dalszych badań, chcę tutaj w krótkości streścić, ile że leczenie zapomocą surowicy dawało nam wyniki bardzo nieraz kapryśne, nawet zawodne, pomimo wczesnego stosowania surowicy i pomimo że do otrzymania surowic staraliśmy się zawsze brać szczepyswieże i złośliwe z ciężkich przypadków czerwoni ludzkiej.

Z początku wojny, jako lekarz sztabowy armii austriackiej, stosowałem zapobiegawczo wyłącznie surowicę i to zawsze z dobrym skutkiem. Przypadki takie przypominam z zastosowania surowicy u 54 lotników niemieckich, którzy przybyli z Kielc w listopadzie 1914 r., jako eskadra lotnicza. Wśród nich w ciągu dni kilku objawiła się czerwotka z bakteriami typu Shiga; po zastosowaniu u wszystkich po 5—10 c. surowicy przypadki zupełnie ustały. Powtórnie zastosowałem surowicę w r. 1915 u oddziału żandarmerii kolejowej, pomieszczonej w dwóch sąsiadujących izbach, gdzie w ciągu tygodnia wystąpiły 3 przypadki czerwoni. Po zastosowaniu surowicy czerwotka się nie pokazała. W 1916 r. zastosowałem surowicę w dwu budynkach wojskowych w Kobierzynie pod Krakowem, gdzie zaszczepiłem ochronnie przy współudziale p. rektorowej Pawlewskiej 150 żołnierzy. Gdy przed zastosowaniem surowicy były wśród nich 4 przypadki czerwoni—po zastosowaniu surowicy nie było później żadnego.

Stosowałem również surowicę ochronnie przy współudziale Drowej Sierakowskiej i Heleny Bujwidówny, które pracowały jako sanitariuszki w gminach Przegonia i innych okolicznych pod Krakowem w 1914. Tam działanie zapobiegawcze surowicy sprowadziło szy-

bkie wygaśnięcie czerwoni. Operacje wojenne, opasujące coraz ciasniejszym kołem Kraków, przerwały nasze dalsze obserwacje.

Surowica, zastosowana w ilości 5—10 c. ochronnie u osób, będących w styczności z chorymi, wszędzie okazała dobre wyniki i metoda ta jest z tego powodu do polecenia: nie można jednak liczyć na dłuższą odporność na tej drodze.

W roku 1917 i później wytworzyłem szczepionkę przeciwczewronkową uczuloną zapomocą surowicy i tę stosowałem podczas epidemii czerwoni w gminach Czasław, Krzyworuka, Raciechowice, Stadniki i innych, sąsiadujących z folwarkiem Czasław, gdzie znajduje się zakład wytwórczy dla surowic leczniczych.

Pierwsze przypadki zastosowania tego szczepienia dotyczyły 3 chałup sąsiadujących z sobą we wsi Czasław. Jak wszystkie wsi podgórskie tak i ta przedstawia się, jako zbiór odosobnionych chałup włościańskich rozrzuconych po wzgórkach. Najczęściej dom zamieszkuje jedna rodzina, rzadziej mamy kilka rodzin w 2—3 chałupach. To też choroby zakaźne nie ogarniają całej wsi odrazu, ale przechodzą stopniowo do najbliższych i potem przeskakują dalej. W omawianych 3 chałupach było 18 osób, przeważnie dzieci. Najpierw zachorował 18-letni chłopak na czerwone. Temu w drugim dniu choroby zastrzyknąłem surowicę w ilości 50 c. Tegoż dnia zaszczepiłem wszystkie 18 osób ochronnie. Po tygodniu zaszczepiłem wszystkich po raz drugi. Na 4 dzień po pierwszym szczepieniu przybyło 2 braci chłopca chorego z objawami czerwoni. Zastrzyknięto po 2 c. surowicy. Gdy pierwszy pomimo stosowania surowicy przechodził dosyć ciężką czerwone z długim okresem zdrowienia, dwaj następni bardzo rychło wrócili do zdrowia. Żadna z dalszych osób powtórnie szczepionych nie zachorowała.

Od tego czasu stosowaliśmy z dr Roupertową szczepienia ochronne u 150 zgórą osób, nie mając ani razu zachorowania na czerwonkę po dwukrotnym szczepieniu i kilka tylko zachorowań po 1 szczepieniu; wszystkie przeszły po lekkim przebiegu w wyzdrowienie.

Godnym uwagi jest fakt, że włościanki okoliczne od tego czasu, gdy się pojawił przypadek czerwonki, same przychodziły z dziećmi do szczepienia ochronnego.

Na folwarku Wolica wskutek pojawienia się przypadku czerwonki w tymże czasie cała służba została ochronnie zaszczepiona. 2 chłopcy stajenni, bojąc się szczepienia, nie poddali mu się. Po kilku dniach naprzód jeden, potem drugi zachorowali na czerwonkę. Pomimo stosowania surowicy obaj zmarli. Żaden ze szczepionych ochronnie nie zachorował.

Czerwonka, jaka wówczas panowała, była bardzo złośliwa i często przebiegała z ciężkimi objawami, z zejściem śmiertelnym. Hodowle wykazały typ Shiga. Spostrzeżeń naszych udzieliliśmy dr Nieciowi z Dobczyc; stosował on również w okolicy szczepienia ochronne naszą szczepionką, bliżej nie wiem jednak, czy z równym wynikiem.

Szczepionkę przeciwczterwonkową przyrządzałem w sposób wagowy, opisany przeze mnie przed paru laty w Gaz. Lek. Ilość zarazka typu Shiga nie może jednak przekraczać w 1 c. 0,1 miligr., inaczej odczyn miejscowy jest bardzo przykry. Pomimo ostrzeżeń, jedna z osób, pracujących w zakładzie—II. B. zastrzyknęła sobie 1 miligr. w lewe ramię. Po

tygodniu bardzo bolesnego odczynu oddzielił się głęboki martwak skóry na przestrzeni około 3 cm. i około 2 cm. wgłąb., zostawiając głęboką bliznę, bez żadnego ropienia.

Przekonałem się przytem, że, uczulając szczepionkę zapomocą surowicy przeciwczterwonkowej (5—10 cmtr. na kilo szczepionki), otrzymuje się szczepionkę, dającą bardzo lekki odczyn miejscowy i nie dającą żadnego prawie odczynu ogólnego.

Szczepionkę przyrządzałem z kilku świeżych szczepów Shiga, dodając równą lub podwójną ilość szczepu Flexner'a i niekiedy także innych.

Jeżeli porównamy dawkowanie zarazków, to wówczas, gdy na 1 szczepienie znosi się dobrze bez większego odczynu 2 mgr. zarazka cholery, zarazek tyfusu brzuszego nie może przekraczać 0,5—0,7 mgr., zaś zarazek czerwonki 0,1 mgr. Sh+0,2 mgr. Flexner, przy jednoczesnym uczuleniu zapomocą surowicy.

Zaleca się szczepienie dwukrotne w odstępach 5—7 dniowych po 1 c. szczepionki zawierającej 0,1 mgr. Sh+0,2 Flexner oraz 0,5 mgr. surowicy. Szczepionka odpowiednio czysto i jałowo przyrządzona, zawiera prócz zabitego zarazka 0,5% fenolu. Zabicie zarazka dokonywa się 1% fenolem w przeciągu 7—10 dni. Dłuższe trzymanie w 1% fenolu, o ile się zdaje wpływa niekorzystnie na własności aglutynujące zarazka (może i ochronne). Mocniejsze roztwory fenolu niszczą aglutyniny.

Wiadomości bieżące.

— W dn. 21 grudnia r. b. odbyło się w 'sali posiedzeń Ministerstwa Zdrowia Publicznego Zebranie Najwyższej Rady Zdrowia Państwa Polskiego z udziałem przedstawicieli wszystkich Wydziałów Lekarskich Uniwersytetów Polskich, Towarzystw i Zrzeszeń Lekarskich naukowych i społecznych w sprawie konieczności utrzymania Ministerstwa Zdrowia, jako samodzielnego Ministerstwa. Postanowiono przedstawić Naczelnikowi Państwa, Marszałkowi Sejmu i Prezydentowi Ministrów niżej wymienione uchwały. Zebranie uważa za niezbędne: 1) utrzymanie Ministerstwa Zdrowia Publicznego w tej przynajmniej postaci, w jakiej istniało dotychczas, 2) jaknajrychlejsze zakończenie przesilenia ministeryalnego w zakresie Ministerstwa Zdrowia Publicznego ze względu na groźny stan zdrowotny w Państwie w chwili obecnej.

Uchwały powyższe zostały osobiście przedłożone Naczelnikowi Państwa, Marszałkowi Sejmu i Prezydentowi Ministrów przez Delegację, złożoną

z prof. Alfreda Sokołowskiego z Warszawy, dra Franciszka Chłapowskiego z Poznania, prof. Stanisława Władyczki z Wilna i prof. Henryka Halbana ze Lwowa.

— Z powodu zamierzonego zniesienia Ministerstwa Zdrowia Publicznego liczne instytucje lekarskie polskie zgłosiły do władz państwowych oświadczenia przeciwko temu projektowi. W sprawie tej Zarząd Stowarzyszenia Lekarzy Polskich złożył Prezydium Rady Ministrów oraz p. Marszałkowi Sejmu Ustawodawczego poniższe uwagi:

Nie tylko w chwili obecnej, lecz niezawodnie w ciągu wielu jeszcze lat następnych, Rząd Państwa oczekują w dziedzinie zdrowia publicznego zadania olbrzymie. Klęskowy staw sanitarny kraju—następstwo naturalne lat wojny—niedostateczny i wadliwie rozmieszczony personel sanitarny, niezmiernie braki w szpitalnictwie krajowym, wreszcie zupełne zaniedbanie pod względem opieki sanitarnej obszarów kresowych na Wschodzie, skąd falą szeroką przedzierają się do wnętrza Państwa cho-

roby nagminne — wszystko to czyni wprost niezbędnym ześrodkowanie spraw zdrowia w Urzędzie centralnym, reprezentowanym bezpośrednio w Rządzie Państwa.

Samodzielny Urząd Centralny Zdrowia ze względu na ogrom zadań państwowych w tej dziedzinie jest dziś nakazem chwili, nakazem niemięjszym, niż Ministerstwo Aprowizacji. Z natury rzeczy wypływa, iż Urząd centralny zdrowia publicznego, z nazwą czy bez nazwy Ministerstwa, powinien pozostawać pod zarządem lekarza. Dla sprawnego działania tego Urzędu niezbędnym jest ścisłe ustalenie zakresu jego kompetencji.

Przekazanie spraw zdrowia innemu Ministerstwu (praw wewnętrznych, czy też ochrony pracy i opieki społecznej) bez zapewnienia działowi temu właściwej samodzielności oraz reprezentacji w Rządzie Państwa, utrudni wykonanie olbrzymiej pracy w tej dziedzinie.

Składając powyższą opinię swoją zasadniczą, Zarząd Stowarzyszenia Lekarzy Polskich nie przesądza potrzeby gruntownej pracy reorganizacyjnej w dotychczasowym Ministerstwie Zdrowia Publicznego.

— Wydział Lekarski Uniwersytetu Krakowskiego żegnał ustępujących w stan spoczynku prof. Browicza i Jaworskiego. Ustępującym dziekan Wydziału wręczył pisma dziękczynne z wyrazami hołdu za wielce pożyteczną działalność i podnoszące ich zasługi dla Wszechnicy Jagiellońskiej i dla nauki polskiej.

— Prof. chirurgii w Uniwersytecie Lwowskim dr Hilary Schramm otrzymał tytuł i charakter profesora zwyczajnego.

— Wydział Lekarski Uniwersytetu Jagiellońskiego przyznał kol. Tadeuszowi Borzęckiemu stopień doktora medycyny bez egzaminów.

— Ze statystyki chorób zakaźnych w Warszawie. Od dn. 7.XII. do 13.XII. 1919 r. było zachorowań: na ospę — na odrę 44 (w tem 16 mężczyzn i 28 kobiet, 27 chrześcian i 17 żydów), szkarlatynę 22 (w tem 16 mężczyzn i 6 kobiet, 20 chrześcian i 2 żydów), dur plamisty 44 (w tem 19 mężczyzn i 25 kobiet, 31 chrześcian i 13 żydów), dur brzuszny 21 (w tem 8 mężczyzn i 13 kobiet, 18

chrześcian i 3 żydów), gorączkę powrotną 18 (w tem 9 mężczyzn i 9 kobiet, 7 chrześcian i 11 żydów), dyfteryt 3 (2 mężcz. i 1 kobieta, 1 chrz. i 2 żyd), dyzenteryę 2 (1 mężczyzna i 1 kobieta, 1 chrz. i 1 żyd), drętvice karku 3 (3 mężczyzn, 1 chrzesc. i 2 żyd.), gorączkę połogową 4 (chrześcianki), włośnicę 3 (1 mężcz. i 2 kob., 3 chrzesc.). Najwięcej było odrę w VIII okr.—7, w XI — 6, szkarlatyny w IX—5, w XI — 4, duru plamistego w II okr.—7, w VIII i XIX—po 5, duru brzuszno w XIX i XXII—po 4, gorączki powrotnej w V—5, dyzenteryi w V i VIII—po 1, dyfterytu w IV, VII i XIII — po 1, drętvice karku w IV, VII i XII—po 1, gorączki połogowej w I, II i XIII + XXV (jeden okrąg)—po 1, włośnicy w XI okr.—3.

— Ze statystyki chorób zakaźnych w Łodzi. Od 7.XII. do 13.XII 1919 było zachorowań: na ospę —, na odrę —, na szkarlatynę 21 (zm. 3) m. 11, kob. 10, ch. 17 ż. 4; dur plamisty 23 (zm. 3) m. 11, k. 12, ch. 15, ż. 8; dur brzuszny 22 (zm. 5), m. 12, k. 10, ch. 13, ż. 9; gorączkę powrotną 3 m. 1, k. 2, chrz.—, żyd. 3, dyzenteryę 4 (zm. 1) m. 3, k. 1, chrz. 4, dyfteryt 3 m. —, k. 3, chrz. 2, ż. 1; różę 1 m. chrz.; gorączkę połogową —. Na gruźlicę zmarło osób 25

— Podstawowe sposoby badania klinicznego — podręcznik dla lekarzy i uczących się kol. S. Bronowskiego jest na wyczerpaniu, Wobec tego autor zabiega o wydanie drugie powyższego dzieła.

— Wydział Szpitalnictwa Magistratu m. st. Warszawy zawiadamia, że w szpitalu Św. Rocha wakuje stanowisko lekarza naczelnego, jednocześnie zarządzającego oddziałem wewnętrznym. Kandydaci na to stanowisko z pośród ordynatorów oddziałów wewnętrznych szpitali miejskich winni zgłosić się z podaniem na piśmie do Wydziału Szpitalnictwa (Jasna № 1) do dnia 8 stycznia 1920 roku.

NADESŁANO.

Doc. dr Władysław Szumowski. Tymczasowa notatka o 314 szpitalach polskich, objętych w r. 1772 przez zabór austriacki (odb. z Biuletynu Min. Zdr. publ. 1919, № 8).

TREŚĆ NUMERU.

	Str.		Str.
A. Sokołowski. Józef Winiarski, wspomnienie pośmiertne.	556	czarwonice.	558
O. Bujwid. Szczepienia ochronne przeciwko		Wiadomości bieżące	559

Redaktorzy: Dr A. Puławski i Dr W. Starkiewicz. Wydawca: Dr W. Szumlański.

Adres Redakcji i Administracji: Marszałkowska 73. Telefon 26-79.

Administracja otwarta w dni powszednie od 5¹/₂ do 7-ej.

Autorzy i sprawozdawcy proszeni są o nadsyłanie rękopisów czytelnych, pisanych bądź ręcznie, bądź na maszynie po jednej stronie papieru i z pozostawieniem marginesu.

WARUNKI PRENUMERATY „GAZETY LEKARSKIEJ”

Gazeta Lekarska w Warszawie i na prowincji kwartalnie Mk. 30 (koron 60), półrocznie Mk. 60 (kor. 120).

Cena numeru pojedynczego 4 m.

CENA OGŁOSZEŃ w Gazecie za wiersz dwuszpaltowy, drobnem pismem na stronie pierwszej Mk. 5—, na ostatniej, przed tekstem i przy tekście Mk. 4,50, na pozostałych Mk. 4,—.

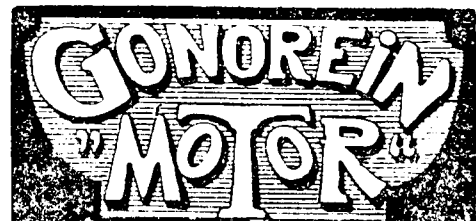
Ogłoszenia przyjmują: Administracja Gazety Lekarskiej, Biuro Ungra, Wierzbowa 8. Dom Handlowy L. i E. Metz i Ska Marszałkowska 130. Rudolf Mosse — Marszałkowska 124. W Krakowie H. Fallek — Bonerowska 11.

Na Francję wyłącznie M-r Gray de Gourcy. Paris—Le Vesinet 19 Route de la Plaine.

Odbito czcionkami Drukarni Królowej (W. Krawczyński i E. Egert). Żelazna 89. Tel. 188-70.

ASTHMIN-MOTOR
*w formie papierosów albo tytoniu
 Usuwa szybko napady duszniczy
 i wszelkie objawy astmy*
 SKŁAD GŁÓWNY: **WARSZ. TOW. AKC. „MOTOR”**
Żądać w aptekach i składach aptecznych.

GONOREIN-MOTOR
 Kapsułki przeciw rzeżączce zawierające: gonorol, salol, extract, cubearum, aethereum i menthol., poleca własnego wyrobu
 War. Tow. Akc. „Motor”
 Marszałkowska 23.

ZAKŁAD WODOLECZNICZY I SANATORYUM

Dra KUPCZYKA specjalisty chorób nerwowych. Kraków, Szujskiego 1. 9. Tel. 1295.

PRACOWNIA ANALITYCZNA

D-ra R. SZERYPY

w WARSZAWIE,

PIĘKNA 25 (róg Marszałk.). Telef. 68-84.

Analizy lekarskie: bakteryologiczne, chemiczne i mikroskopowe. Serodyagnostyka kłły. Szczepionki Wrighta.

**ZAKŁAD ORTOPEDYCZNO-CHIRURGICZNY
 I ZANDEROWSKI**

Drów W. Łapińskiego i W. Reklewskiego

Aleja Jerozolimska 65 w Warszawie.

Choroby kręgosłupa, stawów, kości, mięśni, przemiany materii i t. p. Mechanoterapia (przrządy motorowe) przrządy do leczenia elektrycznoświatelnego i gorącym powietrzem, przrządy do leczenia przekrwieniem.

Po zmarłym lekarzu do sprzedania wszelkie możliwe przybory, narzędzia chirurgiczne, aparaty, stół żelazny operacyjny, kilka klgr. waty, bandaży, lekarstwa i t. p.

Blizszych wyjaśnień udzielić może

Dr Lander--Mosty wielkie--Małopolska.

HIPOLIT AMBER

Skład narzędzi chirurgicznych

Warszawa, Marszałkowska 139, wprost bramy, I-sze piętro. Telef. 230-23

poleca po cenach przystępnych:

wszelkie narzędzia lekarskie, strzykawki, igły do strzykawek i chirurg., termometry i t. p.

Reparacya i odnawianie tychże.

Reprezentacya na Król. Polskie fabryki artykułów dla celów med. R. Graf & Co. Noryn.berga.

Katgut z najlepszych i zdrowych kiszeczek, w motkach i kłębках.

Warsz. Tow. Akc. „MOTOR” niniejszem zawiadamia W W. P.P. Doktorów, iż

„MOTO FER”

jest zmienioną nazwą dla wyrabianego przez nas od wielu lat, a cieszącego się wielkiem uznaniem pp. lekarzy i publiczności preparatu pod nazwą:

Tinctura Ferri comp. modo Athenstaedti „Motor”.

Zmieniliśmy nazwę dla odróżnienia od pojawiających się na rynku konkurencyjnych preparatów.

Wyrabiamy: MOTO FER i MOTO FER c. ARSENO.

Nazwa przedstawiona do zatwierdzenia.

ALFONS MANN

Firma egzystuje od **1819 r.**

**Fabryka narzędzi chirurgicznych
 Warszawa — Plac Małachowskiego 2 (róg Traugutta).**

(Fabryka — Marszałkowska 11|13).

Poleca: wszelkie narzędzia chirurgiczne i ginekologiczne, przybory i aparaty lekarskie i pomoce lecznicze.

Wykonywa zamówienia podług modeli i rysunków.